

Kate A. Boormanová: Smrtná zima

Anotace:

Nikdo neopustí osadu, pokud chce přežít

V imaginárním světě připomínajícím středověk žije v osadě uprostřed tajemných lesů patnáctiletá Emmeline. Puritánská komunita dodržuje přísná pravidla, která mají ochránit její členy před nebezpečím pocházejícím z okolních hvozdů. Emmeline ví, že vydat se mimo osadu je přísně zakázané, avšak stromy v lese jí cosi šeptají a táhnou ji na zapovězenou cestu. Když zůstane tady, čeká ji manželství, o které nestojí, a život vedle kluka, jehož nemůže mít. Ale venku? Malmaci číhá a zima se blíží...

Smrtná zima je první díl ohromující nové young adult série, která se bude líbit všem fanouškům knih *Hunger Games* a *Labyrint: Útěk* i milovníkům spisovatele Patricka Nesse.

- YA, fantasy, mystery, romantická linka, náboženská dystopie
- děsivý izolovaný svět
- ich-forma, vypráví hlavní hrdinka
- obálka: viz obrázek v příloze

Ohlasy z recenzí:

Stránkami *Smrtné zimy* jsem doslova proletěl, protože jsem zoufale toužil odhalit tajemství tohoto fascinujícího světa. Je stejným dílem strašidelná, napínavá i dojemná. **James Dashner, spisovatel**

Velká síla Boormanové spočívá v tom, že využívá vlastnosti společně všem teenagerům — nezkušenost, idealismus, neklid, nejistota —, aby realisticky vyobrazila Emmelinino chování. **Publishers Weekly**

Strhující romance postavená proti mrazivě živé represivní společnosti. Smrtná zima vás bude pronásledovat. **Julie Berryová, spisovatelka**

O autorce:

Kate A. Boormanová je kanadská umělkyně a spisovatelka narozená v Nepálu. Vystudovala divadelní kritiku. Kniha *Smrtná zima* (2014) je prvním dílem plánované trilogie a zároveň autorčiným debutem. Druhý díl *Darkhaw* (Temná táni) vyjde na podzim 2015. Autorka žije s manželem a dvěma dětmi v Edmontonu v Kanadě.

Autorčin web:

<http://kateaboorman.com/kb/#gkHeader>

Autorčin Twitter:

<https://twitter.com/KateBoorman>

Posudek:

Emmeline je dospívající dívka, která se vymyká zvyklostem komunity, v níž vyrůstá. Je „poznamenaná“ jak v duševní rovině (ostatní považují poskvrnu, již si vzpurným chováním vysloužila její babička, za dědičnou a k Emmeline přistupují s předsudkem), tak fyzicky – má tělesné postižení, které jí ztěžuje chůzi a které se snaží před ostatními skrývat. Nicméně navzdory tomu, že je se svým způsobem vyvrhel, je velmi sebevědomá a zvědavá, často v rozporu s přísnými pravidly komunity, v níž žije. Právě její neortodoxní přístup k životu komunity a hlavně prostředí divočiny a lesů za hranicemi osady ji předurčuje k tomu, že se stává hybatelkou převratných změn.

Prostředí románu se rozvíjí v konturách žánru na pomezí environmentální fikce (přírodní prostředí lesů obklopující osadu), sociálního románu (popis rigidních pravidel náboženské komunity včetně mnoha ritů a nepsaných zákonů) a fantasy (strach z tajemného tvora *malmaci* obývajícího prý okolní hvozdy).

Pro potenciální dospívající čtenářky (které inklinují ke čtení fantasy) je jistě přitažlivý i motiv dospívání a první lásky. Emoční život Emmeline je jedním ze základních hnacích motorů jejího jednání, byť je neustále stavěn do kontrastu s předurčenými sociálními rolmi života v komunitě. Právě 16. narozeniny jsou přelomovým okamžikem, kdy se Emmeline z dívky stává ženou, již čekají předem dohodnuté vdavky. Spor mezi zamilovaností a předjednaným sňatkem je velmi výrazným motivem posíleným vypravěčskou formou.

Děj románu, zápletky a líčení jednotlivých epizod jsou napínavé a mají rychlý spád, přičemž čtenáři umožňují postupný vhled do pravidel života komunity (prostředí) na jedné straně a vnitřní vývoj hlavní hrdinky na straně druhé. Vyprávění velmi dobře distribuuje napětí a díky specifickým pravidlům fungování tohoto fikčního světa si neustále udržuje možnost dalších zdrojů potenciálně vypjatých situací. Výsledkem je vyprávění, které má spád a kde se rychle střídají různé typy situací, které spojuje narůstající napětí a obavy o osud hrdinky. Poslední třetinu románu lze s jistou nadsázkou označit za thriller.

Ukázka:

1. kapitola

Tady venku cítím ve stromech mrtvé. Ztracené národy šustí větvemi, kalí pruhy světla prosvítajícího mezi větvemi, šeptají mi do uší. Šmátrají mi zaprášenými prsty po krku, tahají mě za stuhu ve vlasech, vyplétají pramínky z copu, kterými mě lechtají na tváři.

Nebo je to možná vítr.

Nezdržuji se. Do tlumoku vložím poslední kořínek batolky a zvednu se na nohy. Otáčím se k odchodu od místa pod svíčovými keři, kde jsem kopala, zachytím přitom nemocnou nohou o drn a až ostrá bolest mi vystřelí ke kyčli.

„Všemohoucí!“ Kletba mi unikne ze rtů dříve, než ji stihnu spolknout. Zadržím dech a poslouchám vrzání topolu. Nehrozí mi skutečné nebezpečí; do soumraku zbývají ještě dobré

tři hodiny. Ale z vyslovení jeho jména nadarmo tady venku, o samotě v těchto lesích, nic dobrého vzejít nemůže.

Když vyjdu ven přes propletené křoví na Strážnou planinu, vzduch se oteplí a mrazení na zádech zmizí. Dřevěné hradby opevnění se z takové dálky tyčí vzpřímeně do výšky. Zamířím k branám na východní straně, u nichž se hrbí u práce lidé, kteří na roztažených kůžích suší hromady bobulí. Skupinka dětí honí v prachu cvrčky.

„Emmeline!“ Tom se vzdaluje od kůží a kráčí mohutnými kroky směrem ke mně, jeho hladké kožené kalhoty šustí v divoké trávě.

Na rty mi vyskočí úsměv.

Tom je v mém věku, je to vysoký čahoun a jeho ruce vypadají jemně i přesto, že si je opařil tolikrát, že je má navždycky zjizvené. Když se přiblíží, zastrčí si palce za *ceiture* [fr. opasek] a nakloní hlavu na stranu, jako to dělá, když hluboce přemýšlí.

Teď se mě zeptá, co budu dělat ve volném čase. Často spolu chodíme k řece, kde chytáme ryby nebo hledáme předměty, které tu nechaly Ztracené národy. Nikdo kromě mě jim tak neříká a většinou nepřijdou hroty šípů a kosti nijak zajímavé, ale já si je schovávám, jako by to byl poklad. Tyhle předměty mě přitahují, jako by měly do stran vyrytá tajemství.

Tom se přede mnou zastaví. „Včera večer jsi nebyla na Ctnostných proslovech,“ řekne.

Upravím si tlumok s kořínky. Tom ví, že se čas od času z těchto osadních sešlostí ulevjám. Určitě mě škádlí.

„Přišla jsem o nové kázání? O pár nových cizích slov?“

Nezasměje se, jen se na mě dívá.

„Půjdeme dneska k řece?“ zeptám se.

„Em...“ Zdá se, že se Tom snaží najít správná slova. Jenže on nikdy nehledá správná slova. V jeho modrých očích vidím, že jej něco trápí, připomínají nebe nad prérií před bouří.

Nad námi zavolá jestřáb, očima dychtivě pátrá po kořisti.

Podívám se pod sebe, palcem nemocné nohy kopnu do země a pocítím jakousi úlevu, když mi nohou pronikne bolest. Strništěm préríjních travin se plazí jakýsi brouk.

„Bratr Stockham se divil.“

Hlava mi vyletí nahoru. „Pardon?“

„Že nejsi na Ctnostných proslovech. Moje máma šla dneska ráno odnést bednu svíček radě a bratr Stockham se ptal, kde jsi byla včera večer.“

V břiše cítím ledový kus kamene. „A tvoje máma šla za tebou a ptala se?“

Přikývne.

„A cos řekl?“

„Pravdu. Řekl jsem jí, že nevím, kde jsi byla.“

Předstírám, že jsem si nevšimla skryté otázky. „Proč by si měl vůbec všimnout? Je tam přes šest set lidí a on si všimne, že *já* chybím?“

„Nevím.“ Tom si prohrábne rukou jemně světlé vlasy. „Dneska večer tam musíš být, Em.“ V očích má obavy, ne výčitku.

Přikývnu. Nemám na výběr: jeden vzpurný čin znamená varování. Ale dva? Dva znamenají, že musíte ctnost dokázat jinak.

Jako například při noční hlídce na opevnění.

Mám husí kůži.

Dnes večer na Ctnostných proslovech budu.

#

„Co máš, Em?“ Tomova sestřička Edith se mi jednou rukou chytí za dlouhou košili, povyskočí a druhou mi sebere kožený tlumok. Vypadá u toho zoufale; jako polní myš, která dotírá na bizona. Pracovní halenu má umazanou od popela. Sestra Ann – její a Tomova máma – ji určitě vyhnala ven, ať se jí neplete pod nohama.

Oči v její vyhublé tváři vypadají nepatřičně velké; má tři a půl a je hrozivě hubená. Některé děti mají po narození tuku požehnaně, ale o všechn přijdou, když je odstaví od kojení. Jen málokteré má to štěstí, že je víc při těle, a všechny děti vypadají stejně, když si hrají na honěnou, přetahují se a perou.

Ve všem jsme si rovni: v bohatství i chudobě. Přežijeme společně, nebo zahyneme.

Bratr Stockham nám to připomíná na každém Ctnostném proslovu. Jenže to není tak docela pravda. Máme Radu a nezdá se, že radním by něco chybělo, a také Strážce a těm za to, že se každou noc vystavují nebezpečí, náleží přiděly navíc.

Setřepu ji ze sebe. „To jsou kořínky batolky pro sestru Manon.“

Edith vážně pokýve blond hlavou. Pak kolem proletí bělásek a oči se jí rozzáří. Otočí se a rozutíká se za ním, zmizí za rohem ošetřovny.

Z komína zašlé dřevěné budovy stoupá tenký pramínek kouře. Na mé zaklepání zevnitř odpoví mrzutý chrapot: „*Entrez!*“

Sestra Manon se sklání u krbu a míchá v bublajícím hrnci bylinky, její sněhobílé vlasy jsou tím jediným světlým bodem v temné kuchyni.

„*La racine,*“ [kořen] ukáží na tlumok a ona mi odpoví mávnutím rukou směrem ke stolu.

Sestra Manon toho moc nenamluví. Chvilí to trvá, než se spolu domluvíme, ale mám podezření, že anglicky umí líp, než dává najevo.

Sbírám byliny na její léčivé obklady a masti: jablečník na porody, šalvěj na bolesti břicha, kořen batolky na srůstání kostí a podobně. Chvála Pánu, že stále má tu zaprášenou starou knihu s obrázky kořínků a bylin, kterou už celá léta sřeží; jinak bych jí sem nosila každou kytku, co bych našla na zemi Všemohoucího, jak bych se snažila vyhovět jejímu zbrklému popisu ve francouzštině. Někdy předstírám, že si prohlížím její knihu o bylinách, ale listuji si v jiných: jsou v nich obrázky lidí a zvířat, jaká jsem nikdy neviděla. Mám podezření, že některá z nich žijí daleko za mořem nebo jen v něčí mysli. Víím, že některá – jako koně a osli – jsou skutečná. Všechna zahynula pět generací nazpátek společně s polovinou osadníků, když jsme sem přišli.

Vytáhnu kořínky a položím je na stůl, pak odstoupím a chvíli počkám. Sestra Manon dál míchá hrnc, kam přidala pár sušených listů. Nakonec se ke mně otočí a přeměří si mě vodnatýma očima. Na tvářích má víc vrásek, než je ryb v řece, a má hubená ramena.

„*Emmeline,*“ řekne, „*ton pied. Tu l'as blessé aujourd'hui, non?*“

Jak může vědět, že jsem si poranila nohu? Jistě, bolí mě víc než jindy, ale nekulhám. V pevnosti vždycky chodím normálně, nebo skoro normálně. Hrozně to bolí, ale já i táta jsme poskvrnění; nemám zájem na tom, aby na mě ještě zírali. Ale ona to přesto jaksi ví.

„*Oui,*“ přikývnu.

Naznačí mi, abych si zula mokašinu, tak si ji zouvám. Odloží vařečku na stůl, přišourá se, skloní a vezme mou nohu do mozolnatých rukou.

Prohmatává mě přes vlněnou ponožku, hledí na ni ze všech stran, ale chvála Pánu, ponožku mi nesundá. Nemám ten pohled na nepřírozeně tmavou kůži a zkroucené prsty ráda—a ještě míň, když se na ně dívá někdo jiný.

Nesouhlasně zamlaská. „Udělala jsi to schválně.“

Zůstanu na ni zírat. Opět má pravdu: když jsem se zranila v lese, byla to nehoda, ale když jsem na ni došlápla před Tomem, bylo to úmyslně. Jenže on mě těmi řečmi o Ctnostných proslovech zaskočil nepřípravenou; nebyla to moje vina. A zranit sama sebe není vzpurný čin.

„Mohu vám ještě s něčím pomoci?“ Jestli ne, tak už chci být pryč, pryč od jejích pohledů, které toho tolik vidí.

Podívá se mi do očí: „*Non, Emmeline.*“ Opatrně položí mou nohu na zem. „Dělej si, co chceš.“

#

2. kapitola

V nočním vzduchu je silně cítit podzim. Pomalu přesunu váhu z nemocné nohy a doufám, že si frère André nevšimne, že dávám přednost jedné noze před druhou.

Stojíme společně na opevnění—mé chromé tělo je jako zlomený stromek vedle muže jako košatý dub. Jeho vousy mu na prsou spočívají jako masa šedých drátů, má zašlý klobouk s širokým okrajem. Myslím, že je ještě starší než můj otec, ale neptám se. Je starší strážný a rozhodně nemá zájem odpovídat na hloupé otázky.

V ruce drží dalekohled a bedlivě sleduje pochodně, které vyznačují hranici ve vzdálenosti přibližně sta kroků od vysokých hradeb. Osvětlují prostor kolem opevnění, každá hlídka sleduje část hranice. Hlídáme západní stranu pevnosti, která sousedí s lesy, a vidíme slabé stíny potoků za nimi.

André dalekohledem obhlíží vzdálená místa; můj úkol je pozorovat okolí hradeb prostým okem. To vše jsem se od Andrého dověděla během prvních pár minut v lámané angličtině a překotné francouzštině. Od té doby se mnou nepromluvil a je mi jasné, že to není jen kvůli tomu, že má spoustu práce s ochranou před *malmacim*.

Slunce už dávno zapadlo; nad obrovským mrakem halícím kopce prosvítá bledě růžový západ. Viděla jsem nebe měnit barvy vždy jen na dvorku chvíli předtím, než jsme až do rána zašli dovnitř. Ještě nikdy jsem neviděla zapadat slunce z opevnění, nikdy jsem neviděla, jak obří oranžové slunce klesá a záplavou zlata přikrývá potoky, strže a údolí. Mé utajované srdce ten pohled naplnil.

Úponky mlhy se nyní valí po rovinách směrem k nám a já cítím v srdci úzkost. Představuji si, jak z nedaleké řeky stoupá pára — uvolňuje zbytky denního tepla do chladné noci. Řeka se vine podél východní strany pevnosti a na opačné straně ji lemuje prudká stěna z hlíny, která končí travnatou rovinou táhnoucí se tak daleko, kam oko dohlédne. Útesy posázené trsy kosodřeviny a šalvěje jsou rozpraskané, praskliny se klikatí jako stopy po slzách — jako by kopec plakal tisíce let.

Potoky, které pozoruji, jsou nyní jen stíny, ale jsou stejně smutně popraskané. V průvrách se choulí shluky zakrslých křovin a topoly, zatímco na nízkých kopcích za nimi se tyčí vysoké smrky. Pro sestru Manon chodím sbírat k první řadě křovin do míst, kam je na mě vidět ze strážné věže. Únos za dne je výjimečný, ale chodit daleko je vzpurné. Vzpurné je rovněž

nedostavit se na důležité události, jako jsou denní obřady... K čertu! Proč jsem se zasnila a vydala se podél řeky tak daleko?

Obhlížím vršek opevnění. Hlídky na vzdálených hradbách jsou jen malé, temné tvary — z takové dálky vypadají jako malí broučci.

Všichni členové hlídky se narodili v severní čtvrti a já si myslím, že se rozhodli vyučít se k hlídání z pocitu hrdosti. Na severu jsou také lepší příděly než v ostatních čtvrtích, což je důvod, proč u toho zůstat.

Trest v podobě hlídky je jiný příběh. Znamená, že musíte dělat nebezpečnou práci a za to, že riskujete krk, nedostanete žádnou odměnu. Prokázat, že statečnost patří k mým ctnostem, není otázkou volby, protože jsem selhala v jiných ohledech. I tak si nemůžu pomoci, aby mě nenapadlo, jestli severní čtvrti nepřipadá ani trochu neuctivé, že musím za trest dělat jejich běžnou práci.

Nehodlám se na to Andrého ptát a čekat na naštvanou dvojjazyčnou odpověď.

Podle táty bychom už dávno všichni měli umět dokonale anglicky i francouzsky. Jenže neumíme, a jsme proto buď tvrdohlaví jako nosné slípky nebo se držíme mateřštiny, protože máme strach, že nám ji někdo vezme stejně jako všechno ostatní. Jsme *mélange* — směs — tří různých národů, kde se každý zoufale snaží vyjít s ostatními a přitom neztratit sebe sama. Většina lidí ze severní čtvrti původně pochází z východu, kde mluvili francouzsky všichni. Východní a západní čtvrti mají kořeny v anglickém království ve Staré zemi. A na jihu žije směs: Francouzů a Prvních národů.

Táta říká, že když jsme sem přišli, byly tu také tři různá náboženství — ale *malmacihó* bezbožnost všechny spojila, takže všichni chápou Všemohoucího jednotně, stejně jako to, jak nám naše ctnosti pomáhají zůstat v bezpečí.

André se teď oddává Temnému rituálu. Dívá se dalekohledem a druhou rukou se křížuje a odříkává: „*Je suis Courage. Je suis Honnêteté. Je suis Découverte.*“

Šeptem to po Andréem opakuji, křížuji se a očima sleduji holé dřevěné hradby. *Jsem Odvaha. Jsem Čestnost. Jsem Odhalení.*

Zahlédnu náznak pohybu dole na dvoře. Jsou to dva radní, kteří se v dlouhých pláštích pohybují podél východní hradby. Nikdo jiný to být nemůže; ven po setmění mohou pouze radní a členové hlídky. Vráťím se pohledem k holým hradbám a jsem vděčná, že na takovou dálku nemohou vědět, kdo jsem. Nemám zapotřebí, aby se nad tím pozastavovali a upírali na mě zrak. Opevnění je velké: všechno, co má nějakou cenu — ovce, slepice, dokonce i zahrady — jsou uvnitř hradeb. Přejít z jednoho konce na druhý trvá několik minut. Ale nikdy tu nemám pocit, že je to malý, dusivý prostor, jako když jsou nablízku radní.

Už jsme na hlídce déle než hodinu a já se snažím hýbat prsty na zdravé noze, aby mi nezmrzly, on je tichý a nehybný. Pozorujeme, pozorujeme.

Někde se šeptá, že *malmaci* je napůl člověk, napůl medvěd — spojení dvou tvorů jako z noční můry, které zničí každého, kdo vkročí na jeho území. Podle dalších je to duch, který pluje nočním vzduchem jako závan smrti.

Nikdo to neví jistě, vyhlížíme tedy „*bête*“ nebo „*fantôme*“ — ačkoli podle mého názoru je mezi zvířetem a duchem dost podstatný rozdíl. Andrého puška by zvířeti snad mohla nějak ublížit; ale zjevení bude zřejmě vůči kulce odolné.

Já pušku samozřejmě nedostala. Všechny zbraně jsou pod zámkem a klíč dostávají jen určití lidé v určitou dobu. Klíč od budky se zbraněmi visí má frère André pověšený na *ceinture*

flechée — na dlouhém pleteném opasku, který se používá ke všemu od utírání potu po přenášení věcí. Dokonce ani radní nenosí zbraně, aby s jejich pomocí vynucovali dodržování zákonů; bratr Stockham říká, že v případě konfliktu je zdravý rozum lepší než kulka. Ale já mám podezření, že to spíše souvisí s tím, že kulky jsou tak vzácné, že si nemohou dovolit riskovat, aby se k nim dostal kdekdo.

Lesy za Strážnou planinou jsou tiché. Kruh pochodní osvětluje slabou září nejbližší stromy, ale stíny pod nejnižšími větvemi jsou černé jako vrány. Po chvílce je to celé docela nuda i navzdory tmě a cosi ve mně pomalu začíná doufat, že se něco stane. Pak něco *zahlédneme*. A pak André zadrží dech.

„*Maudite*,“ zakleje šeptem, aniž by sundal oko z dalekohledu. Rukou pevně ukáže směrem do dálky. Přimhouřím oči.

Za světlem pochodní vidím jen porost. Ale něco tam musí být, protože slyším, jak si André volnou rukou přikládá pušku k rameni. Srdce mi vyskočí do krku. Aby mohl vystřelit, bude muset dalekohled odložit. Sleduju okolní keře a pokouším se zachytit nějaký pohyb.

A pak — *tam!* Něco tam venku je. Plíží se to podél stínů na okraji půlkruhu světla. Je to velké, a na dvou nohou či čtyřech? Když se na to pořádně podívám, zastaví se to a rychle jako mrknutí oka to splyne s černotou lesa. Následuje pauza, během níž slyším jen tlukot vlastního srdce.

Pak to přeskočí k vedlejšímu stromu, je to naprosto tiché, rychlé. Jen to na všech čtyřech — je to temné, ale v měsíčním světle se to podivně leskne...

Odrhnu od toho oči a přinutím svůj jazyk, aby řekl: „Co budeme dělat?“

Tvář frère Andrého je ponurá. Přiloží si pušku k oku, nakloní se a namíří hlaveň na vnější okraj světla pochodní. Jeho pokyn zní klidně, ale vidím, že má zrychlený dech. „*Sonnez la cloche*.“

Rozeznít zvon? Jaký zvon? Kde?